

Folketingets Retsudvalg
Christiansborg
1240 København K

Gammeltorv 22
DK-1457 København K

Tlf. +45 33 13 25 12

Fax +45 33 13 07 17

www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Personlig henvendelse: 10-14

Telefonisk henvendelse:

Man.-tors. 9-16, fre. 9-15

Egen drift-projekt om ministerbetjeningsreglen og meroffentlighed stilles i bero

I efteråret 2014 besluttede jeg efter ombudsmandslovens § 17, stk. 2, at iværksætte en generel egen drift-undersøgelse af ministeriernes brug af princippet om meroffentlighed i ministerbetjenings-sager efter den nye offentlighedslov.

Jeg vedhæfter til udvalgets orientering de nyheder af 7. oktober 2014 og 27. februar 2015, som jeg har udsendt om undersøgelsen, og hvor dens formål og indhold er nærmere beskrevet.

Efter en proces med udvælgelse af ministerier og sager modtog jeg hen over sommeren 2015 i alt 30 sager fra fire ministerier.

Som led i undersøgelsen har det været naturligt at overveje og vurdere en række spørgsmål.

Jeg har således bl.a. været inde på, om ministerierne anvender ministerbetjeningsreglen i lovens § 24 korrekt, i hvilket omfang bestemmelsen kan antages reelt at begrænse retten til aktindsigt, i hvilket omfang ministerierne i ministerbetjenings-sager anvender princippet om meroffentlighed i lovens § 14, og i hvilket omfang jeg som ombudsmand i praksis er i stand til at efterprøve ministeriernes anvendelse af dette princip.

Nogle af de spørgsmål, som jeg har vurderet, må antages at ligge inden for rammen af det, der vil blive efterspurgt, når jeg – som jeg forstår det – som led i den planlagte evaluering af offentlighedsloven vil blive bedt om at redegøre for myndighedernes anvendelse af bl.a. ministerbetjeningsreglen. Efter supplement til den politiske aftale af 3. oktober 2012 om offentlighedsloven skal evalueringen finde sted, når loven har været i kraft i tre år.

Da jeg iværksatte undersøgelsen, var det min forventning, at jeg ville kunne gennemføre og afslutte den uafhængigt af den nævnte evaluering.

18-03-2016

Dok.nr. 14/04085-144/LPU
Bedes oplyst ved henvendelse

+ bilag

Jeg kan nu konstatere, at spørgsmålet om eventuel revision af offentlighedsloven er blevet en væsentlig partipolitisk problemstilling, og at der i den forbindelse er rejst spørgsmål om, hvornår og med hvilket indhold den omtalte evaluering – og herunder min inddragelse i den – skal iværksættes. Senest har Folketinget den 1. marts 2016 vedtaget en vedtagelsestekst (V 25), hvorefter Folketinget noterer sig, at justitsministeren har oplyst, at parterne bag den politiske aftale har indledt drøftelser om temaet og tidspunktet for den aftalte evaluering af offentlighedsloven.

Under disse omstændigheder finder jeg det rigtigst, at jeg ikke på nuværende tidspunkt færdiggør og offentliggør min undersøgelse, der som anført til dels vedrører de samme spørgsmål, som jeg – efter ordlyden af det nævnte supplement til den politiske aftale af 3. oktober 2012 – vil skulle redegøre for som led i den samlede evaluering af loven. Efter min opfattelse ville noget sådant risikere at "kortslutte" den aktuelle proces mellem de berørte politiske parter.

Jeg har derfor besluttet at sætte færdiggørelsen af undersøgelsen i bero.

Når der foreligger en afklaring af de spørgsmål, der er omtalt i V 25, vil jeg tage status for undersøgelsen op til ny vurdering.

I lyset af de rejste spørgsmåls karakter har jeg fundet det rigtigst at orientere Retsudvalget om min beslutning.

Jeg skal understrege, at jeg naturligvis fortsat behandler de løbende klagesager på området, herunder om ministerbetjeningsreglen.

Jeg skal også understrege, at det anførte ikke har betydning for gennemførelse af eventuelle egen drift-undersøgelser af spørgsmål om offentlighedsloven, som ikke er særligt knyttet til de aktuelle politiske drøftelser. F.eks. viderefører jeg en allerede iværksat egen drift-undersøgelse af Justitsministeriets sagsbehandlingstid i aktindsigtssager.

Jeg står selvsagt til rådighed, hvis Retsudvalget måtte have spørgsmål til det anførte.

Til orientering vedhæfter jeg den nyhed, der vil blive udsendt om min beslutning.

Med venlig hilsen

Jørgen Steen Sørensen

Kopi til:
Finansministeriet
Justitsministeriet
Kulturministeriet
Social- og Indenrigsministeriet

Ombudsmanden ser nærmere på ministeriernes brug af ministerbetjeningsreglen

Folketingets Ombudsmand har netop bedt samtlige ministerier om at opgøre antallet af aktindsigtssager, hvor de har brugt den såkaldte ministerbetjeningsregel. Ombudsmanden har samtidig bedt ministerierne om at oplyse, i hvor mange af disse sager de som led i meroffentlighed alligevel valgte at udlevere materialet.

7. oktober 2014

"Ministerbetjeningsreglen er den nye offentlighedslovs mest kontroversielle bestemmelse. Samtidig betoner loven princippet om meroffentlighed – altså at myndighederne uanset undtagelsesregler i hvert enkelt tilfælde har pligt til at overveje alligevel at give aktindsigt. Jeg vil i første omgang gerne have belyst, i hvilket omfang ministerbetjeningsreglen rent faktisk bliver anvendt, og hvor ofte ministerierne alligevel giver aktindsigt ud fra princippet om meroffentlighed", siger Folketingets Ombudsmand Jørgen Steen Sørensen.

Oplysningerne skal dække hele 2014, og ombudsmanden har derfor bedt om at modtage oplysningerne senest den 1. februar 2015.

Når oplysningerne er modtaget, vil ombudsmanden tage stilling til, i hvilket omfang han vil indhente og gennemgå konkrete sager.

"Det er vigtigt at understrege, at tallene ikke i sig selv viser, om myndighederne i den enkelte sag vurderer spørgsmålet om meroffentlighed korrekt. Men tallene kan give et billede af, om der er en problemstilling at gå videre med", siger Jørgen Steen Sørensen.

Ombudsmandens enslydende brev til samtlige ministerier kan læses her.

Yderligere oplysninger:

Folketingets Ombudsmand, Jørgen Steen Sørensen, tlf. 20 33 97 52

Områdechef Karsten Loiborg, tlf. 33 13 25 12

Se ombudsmandens tidligere kronik "Myndighederne skal holdes fast på åbenhed", bragt i Politiken den 11. juni 2013, her.

NYHED

FAKTA

Offentlighedsloven (lov nr. 606 af 12. juni 2013) trådte i kraft den 1. januar 2014.

Lovens § 24, stk. 1, siger, at retten til aktindsigt ikke omfatter interne dokumenter og oplysninger, der udveksles mellem et ministerium og dets underordnede myndigheder eller mellem ministerier på et tidspunkt, hvor "der er konkret grund til at antage, at en minister har eller vil få behov for embedsværkets rådgivning og bistand". Der gælder en række modifikationer til dette, ligesom sagens faktiske grundlag mv. skal udleveres efter lovens almindelige regler, jf. bestemmelsens stk. 2 og 3.

Meroffentlighedsprincippet er lovfæstet i offentlighedslovens § 14. Herefter har myndighederne i forbindelse med behandlingen af anmodninger om aktindsigt pligt til at overveje, om der kan gives aktindsigt i videre omfang, end hvad der følger af lovens undtagelsesbestemmelser.

Ombudsmanden går videre med undersøgelse af meroffentlighed i ministerbetjeningsager

27. februar 2015

Folketingets Ombudsmand har netop bedt fire udvalgte ministerier om nærmere oplysninger om aktindsigtssager, hvor den såkaldte ministerbetjeningsregel har været i brug. Ombudsmanden vil se nærmere på de fire ministeriers brug af princippet om meroffentlighed i disse sager.

Samtlige ministerier har over for ombudsmanden redegjort for deres brug i 2014 af ministerbetjeningsreglen i offentlighedslovens § 24, herunder for deres anvendelse af meroffentlighedsprincippet.

Det fremgår af svarene, at ministerierne har brugt ministerbetjeningsreglen i 275 afgørelser i 2014, og at der i 49 af disse er givet meraktindsigt.

"Vi kan ikke udlede noget af tallene endnu, for vi ved ikke, hvad der ligger bag afgørelserne. Det vil vi forsøge at afdække ved at indhente og gennemgå nogle af sagerne. Det overordnede formål er at sikre, at meroffentlighedsprincippet også i ministerbetjeningsager spiller den vigtige rolle, som offentlighedsloven lægger op til", siger Folketingets Ombudsmand Jørgen Steen Sørensen.

De fire ministerier er Finansministeriet, Justitsministeriet, Kulturministeriet og Økonomi- og Indenrigsministeriet.

"Det er naturligt at se nærmere på Justitsministeriet, der er ressortmyndighed for offentlighedsloven. Herudover ønsker vi at undersøge såvel ministerier, der ofte bruger ministerbetjeningsbestemmelsen, som ministerier, der sjældent bruger den. Vi har også lagt vægt på at kigge både på ministerier, der sjældent eller aldrig giver meraktindsigt i ministerbetjeningsager, og ministerier, der ofte gør det", siger Jørgen Steen Sørensen.

Se tidligere nyhed i sagen fra den 7. oktober 2014 på www.ombudsmanden.dk

NYHED

Yderligere oplysninger:

Folketingets Ombudsmand Jørgen Steen Sørensen, tlf. 20 33 97 52

Områdechef Karsten Loiborg, tlf. 33 13 25 12

FAKTA

De svar, som ombudsmanden har modtaget fra ministerierne, dækker hele 2014. Svarene er i oversigtsform gengivet nedenfor.

Af oversigten fremgår således antallet af afgørelser, hvor ministeriernes departementer har brugt ministerbetjeningsreglen. Af oversigten fremgår også, i hvor mange af disse afgørelser departementerne alligevel som led i meroffentlighed helt eller delvist har udleveret dokumenter og/eller oplysninger, som departementerne har anset for omfattet af ministerbetjeningsreglen.

Ministerium	Ministerbetjening	Meroffentlighed
Beskæftigelsesministeriet	12	4
By, Bolig og Landdistrikter	0	0
Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold	8	1
Erhvervs- og Vækstministeriet	12	3
Finansministeriet	31	0
Forsvarsministeriet	19	3
Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	13	0
Justitsministeriet	50	3
Kirkeministeriet	0	0
Klima-, Energi- og Bygningsministeriet	3	2
Kulturministeriet	9	0
Miljøministeriet	0	0
Skatteministeriet	29	3
Statsministeriet	24	2
Sundhed og Forebyggelse	20	8
Transportministeriet	9	4
Uddannelses- og Forskningsministeriet	2	1
Udenrigsministeriet	25	7
Undervisningsministeriet	2	2
Økonomi- og Indenrigsministeriet	7	6

Politiske drøftelser om offentlighedsloven får ombudsmanden til at sætte generel undersøgelse i bero – behandling af klagesager fortsætter uændret

Ombudsmanden sætter en generel undersøgelse af ministeriernes brug af meroffentlighedsprincippet i ministerbetjeningsager i bero. Det sker for ikke at risikere at "kortslutte" de aktuelle politiske drøftelser om tema og tidspunkt for evaluering af den nye offentlighedslov.

Indsæt dato, fx 19. marts
2012

Det har ombudsmanden i dag meddelt Folketingets Retsudvalg og de berørte ministerier.

"Det er nu meldt ud, at der er indledt drøftelser mellem parterne bag offentlighedsloven om, hvornår der skal ske en evaluering af loven, og hvilket indhold den skal have. De spørgsmål, som er indgået i min undersøgelse, kan formentlig komme til at indgå i denne evaluering. Jeg vil ikke risikere som ombudsmand at kortslutte de politiske drøftelser ved nu at færdiggøre og offentliggøre min undersøgelse", siger ombudsmand Jørgen Steen Sørensen. Han tilføjer, at han vil tage status for undersøgelsen op igen, når de politiske drøftelser er afklaret.

Da Folketinget vedtog offentlighedsloven, aftalte forligsparterne, at visse bestemmelser i loven skulle evalueres efter tre år (dvs. i 2017). Ifølge aftalen skal Folketingets Ombudsmand bidrage til evalueringen med en udtalelse om myndighedernes praksis om bl.a. ministerbetjeningsreglen. Udtalelsen skal efter aftalen indgå i en samlet redegørelse fra Justitsministeriet, som kan sættes til debat i Folketinget.

Ingen betydning for behandling af klager fra journalister mv.

Ombudsmandens beslutning vedrører alene den generelle undersøgelse. Han understreger, at beslutningen ingen betydning har for løbende klagesager på området, herunder om ministerbetjeningsreglen.

"Det særlige spørgsmål, der er opstået, skal selvsagt ikke påvirke borgernes ret til aktindsigt. Er man f.eks. som journalist utilfreds med et afslag på aktindsigt, skal man fuldstændig som hidtil henvende sig til mig", siger Jørgen Steen Sørensen.

Ombudsmandens beslutning har heller ikke betydning for generelle undersøgelser af spørgsmål om offentlighedsloven, som ikke er knyttet til de aktuelle

NYHED

politiske drøftelser. F.eks. viderefører ombudsmanden en allerede iværksat undersøgelse af Justitsministeriets sagsbehandlingstid i aktindsigtssager.

Se ombudsmandens brev til Folketingets Retsudvalg her.

Se tidligere nyheder om ombudsmandens undersøgelse af meroffentlighed i ministerbetjeningsager fra den 7. oktober 2014 og 27. februar 2015 på www.ombudsmanden.dk.

For yderligere oplysninger kontakt:

Folketingets Ombudsmand Jørgen Steen Sørensen, tlf. 20 33 97 52

TIDSFORLØB:

- **Januar 2014:** Den nye offentlighedslov træder i kraft. Parterne bag offentlighedsloven har forinden aftalt, at der skal gennemføres en evaluering af ministerbetjeningsreglen og folketingspolitikkerreglen (offentlighedslovens § 24 og § 27, nr. 2), jf. supplement til den politiske aftale af 3. oktober 2012 om offentlighedsloven.

Efter aftalen vil parterne "via Folketingets Retsudvalg, når de pågældende bestemmelser har været i kraft i tre år, anmode Folketingets Ombudsmand om – på baggrund af de sager ombudsmanden har behandlet i den pågældende periode – at redegøre for, om praksis er i overensstemmelse med de nævnte regler i den nye offentlighedslov". Ombudsmandens udtalelse vil efter aftalen danne baggrund for, at Justitsministeriet udarbejder en redegørelse, som vil kunne sættes til debat i Folketinget.
- **Oktober 2014:** Ved siden af den løbende behandling af klagesager fra journalister mv. beslutter ombudsmanden at se generelt på ministeriernes brug af meroffentlighed i ministerbetjeningsager. Han beder samtlige ministerier om at opgøre antallet af aktindsigtssager, hvor de har brugt ministerbetjeningsreglen, ligesom ministerierne bliver bedt om at oplyse, i hvor mange af disse sager de som led i meroffentlighed alligevel har valgt at udlevere materialet. Se nyhed.
- **Februar 2015:** Ombudsmanden offentliggør de svar, han har modtaget fra ministerierne. Han beslutter samtidig at gå videre med undersøgelsen og udvælger i den forbindelse fire ministerier til nærmere undersøgelse. Se nyhed.

NYHED

- **Sommeren 2015:** Ombudsmanden modtager i alt 30 sager fra de fire udvalgte ministerier.
- **Marts 2016:** Folketinget vedtager i forlængelse af en forespørgselsdebat om offentlighedsloven en såkaldt vedtagelsestekst (V 25) med ordlyden: "Folketinget noterer sig, at justitsministeren har oplyst, at parterne bag den politiske aftale har indledt drøftelser om temaet og tidspunktet for den aftalte evaluering af offentlighedsloven."